

OBSŁUGA OBROTU

Obsługa obrotu obejmuje obrót wszystkimi instrumentami dopuszczonymi do obrotu na Głównym Rynku oraz na rynkach regulowanych przez GPW, a także rynkach prowadzonych przez BondSpot S.A.

Obrót prowadzony przez Grupę obejmuje następujące instrumenty:

- akcje i inne instrumenty finansowe o charakterze udziałowym, notowane na Głównym Rynku oraz na rynku NewConnect,
- instrumenty pochodne, notowane na Głównym Rynku i obejmujące przede wszystkim kontrakty terminowe na indeks WIG20 i mWIG40, kontrakty terminowe na poszczególne akcje, opcje na indeks WIG20, kontrakty terminowe na waluty i stopy procentowe oraz jednostki indeksowe na indeks WIG20
- instrumenty dłużne, notowane i znajdujące się w obrocie w systemie Catalyst i na rynku Treasury BondSpot Poland,
- inne instrumenty rynku kasowego, w tym produkty strukturyzowane, jednostki funduszy ETF oraz certyfikaty inwestycyjne i warranty.

RYNEK AKCJI

Rok 2013 charakteryzował się wzrostem obrotów na rynkach akcji prowadzonych przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie, z dynamiką znacznie wyższą niż średnia w Europie. Wartość obrotów na rynkach akcji prowadzonych przez GPW wzrosła o 16,5%¹ względem roku 2012, podczas gdy na pozostałych giełdach europejskich łączne obroty wzrosły o 4,4%. GPW kolejny rok z rzędu zwiększyła swój udział w wartości obrotu na giełdach Europy Środkowej i Wschodniej. Obrót akcjami na GPW stanowił w 2013 r. 58,5%² obrotów w Regionie wobec 54,3% w 2012 r. oraz 52,7% w 2011 r.

W 2013 r. łączna wartość obrotów akcjami w transakcjach sesyjnych i pakietowych na Głównym Rynku GPW wyniosła 256,1 mld zł i była wyższa o 26,3% od wartości obrotów w 2012 r. Średnia dzienna wartość obrotów w trakcie sesji i w transakcjach pakietowych łącznie wyniosła 1 037 mln zł i wzrosła o 27,2% w stosunku do 2012 r. Liczba transakcji sesyjnych w 2013 r. wyniosła 12,8 mln i była wyższa o 10,9% od liczby transakcji w 2012 r. Z kolei wskaźnik płynności obrotu akcjami na GPW w 2013 roku wzrósł o 1,3 punkty procentowe w stosunku do poprzedniego roku, do poziomu 38,4%.

Obroty na Głównym Rynku GPW

	Stan na rok zakończony 31 grudnia				
	2013	2012	2011	2010	2009
Wskaźnik płynności obrotu akcjami ¹ (%)	38,4	37,1	45,6	42	52,2
Wartość obrotu akcjami (mld zł)	256,1	203	268,1	234,3	175,9
Wolumen obrotu akcjami (mld)	32,1	33,8	31,5	25,4	28,2
Liczba transakcji sesyjnych (arkusz zleceń, mln)	12,8	11,6	13,9	12,2	13
Akcje w wolnym obrocie, tzw. <i>free float</i> (spółki krajowe, %)	47	46	43	44	39,3

Źródło: GPW, FESE

[1] Wskaźnik płynności obrotu akcjami liczony jako średnia miesięcznych danych FESE

W 2013 r. obroty na rynku NewConnect wyniosły 1 226 mln zł i były niższe o 6,0% od obrotów w 2012 r. Liczba transakcji sesyjnych w 2013 r. wyniosła 720,8 tys. i była niższa o 6,8% od liczby transakcji w 2012 r. Jednocześnie, według badania przeprowadzonego przez Giełdę, w całym 2013 r. udział krajowych instytucji w obrotach na NewConnect wyniósł 24%, wobec 17% w 2012 r. Inwestorzy indywidualni w 2013 r., względem roku 2012 zmniejszyli swój udział w obrotach na rynku NewConnect z 73% do 69%, a udział w obrotach inwestorów zagranicznych spadł z 10% do 7%.

Obroty na rynku NewConnect

	Stan na rok zakończony 31 grudnia				
	2013	2012	2011	2010	2009
Wartość obrotów (w mln zł)	1 226	1 303	1 955	1 847	581
Liczba transakcji (tys.)	720,8	773,3	1 082,10	877,9	323,7

Źródło: GPW

RYNEK INSTRUMENTÓW POCHODNYCH

Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie prowadzi największy rynek instrumentów pochodnych w regionie Europy Środkowej i Wschodniej. Całkowity wolumen obrotów instrumentami pochodnymi w 2013 r. wyniósł 12,6 mln sztuk i był o 11,3% wyższy od wolumenu obrotów w 2012 r. Liczba otwartych pozycji na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosła 193,5 tys. sztuk i była o 30,8% wyższa od stanu na dzień 31 grudnia 2012 r.

Wolumen obrotów instrumentami pochodnymi w tys. sztuk

	Wolumen – 2013	Wolumen – 2012	Zmiana	Udział – 2013	Udział – 2012
Kontrakty terminowe na WIG20	8 258	9 077	-9,00%	65,40%	80,10%
Kontrakty terminowe na mWIG40	81	14	479,90%	0,60%	0,10%
Kontrakty terminowe na akcje	614	540	13,60%	4,90%	4,80%
Kontrakty terminowe na waluty	2 850	961 ¹	196,6% ¹	22,60%	8,50%
Kontrakty terminowe na stopy procentowe	3	-	-	0,02%	-
Opcje na indeks WIG20	808	715	13,00%	6,40%	6,30%
Jednostki indeksowe	8	29	-70,30%	0,10%	0,30%
Ogółem	12 623	11 336	11,30%	100%	100%

Źródło: GPW

[1] Od 1 maja 2012 r. wolumen obrotu kontraktami walutowymi jest obliczany na podstawie jednostki transakcyjnej wynoszącej 1 000 (poprzednio 10 000). W związku z tym całkowity wolumen obrotu instrumentami pochodnymi w latach 2012 i 2013 nie jest w pełni porównywalny.

Najważniejszym produktem w segmencie instrumentów pochodnych jest kontrakt terminowy na WIG20, którego udział w wolumenie obrotów instrumentami pochodnymi w 2013 r. wyniósł 65,4%. Wolumen obrotów kontraktami na WIG20 w 2013 r. wyniósł 8 258 tys. sztuk i był o 9,0% niższy od wolumenu w 2012 r.

Liczba otwartych pozycji na koniec grudnia 2013 roku wyniosła 193,5 tys. sztuk w porównaniu do 147,9 tys. sztuk na koniec 2012 roku, co oznacza wzrost o 30,8%.

W 2013 r. oferta GPW została wzbogacona o kontrakty terminowe na stawki referencyjne WIBOR oraz obligacje skarbowe. Na koniec 2013 r. GPW ofertowała 19 klas kontraktów na akcje spółek notowanych na Głównym Rynku. We wrześniu 2013 r. GPW wprowadziła do obrotu giełdowego kontrakty terminowe na WIG20 z mnożnikiem 20 zł, które od września 2014 r. zastąpią notowane wcześniej kontrakty z mnożnikiem 10 zł.

W 2013 r. rynek kontraktów terminowych na indeksy akcji GPW zajmował piąte miejsce w Europie pod względem wolumenu obrotów.

Wolumen obrotów kontraktami na indeksy akcji w Europie (w tys. sztuk)

	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
1. EUREX	327 431	382 936
2. Liffe NYSE Euronext	82 669	84 002
3. NASDAQ OMX Nordic	30 899	32 642
4. Borsa Italiana	9 323	8 825
5. GPW	8 340	9 091
6. BME	7 566	7 170

7. Oslo Børs	3 506	5 018
8. Athens Exchange	2 324	2 168
9. CEESEG – Budapest	402	800
10. CEESEG – Vienna	359	780
11. Bucharest Stock Exchange	3	372

Źródło: FESE oraz strony internetowe poszczególnych giełd

SYSTEM OBROTU INSTRUMENTAMI DŁUŻNYMI – CATALYST

Catalyst prowadzony jest na platformach transakcyjnych GPW i BondSpot, spółki zależnej GPW. Składa się z rynków regulowanych i alternatywnych systemów obrotu. Catalyst przeznaczony jest dla instrumentów dłużnych – obligacji komunalnych, korporacyjnych oraz listów zastawnych, a jego architektura sprawia, że jest on dostosowany do emisji o różnych wielkościach i różnej charakterystyce, a także do potrzeb różnych inwestorów – hurtowych i detalicznych, instytucjonalnych i indywidualnych. W ramach Catalyst, na Głównym Rynku GPW notowane są również detaliczne obligacje Skarbu Państwa.

Wartość obrotów w transakcjach sesyjnych instrumentami nieskarbowymi na Catalyst w 2013 r. wyniosła 2 206 mln zł wobec 1 127 mln zł w roku poprzednim (wzrost o 95,8%), a w transakcjach pakietowych 1 560 mln zł wobec 1 347 mln zł w 2012 r. Wartość obrotów w transakcjach sesyjnych instrumentami nieskarbowymi i skarbowymi na Catalyst w 2013 r. wyniosła 2 757 mln zł wobec 1 666 mln zł w roku poprzednim, a w transakcjach pakietowych 1 573 mln zł, wobec 1 356 mln zł w 2012 r.

W opinii Spółki, Catalyst ma znaczący potencjał wzrostu. Potencjał ten jest odzwierciedlony w relatywnie niskim poziomie zadłużenia z tytułu emisji obligacji w Polsce w stosunku do PKB kraju. Łączne zadłużenie polskich przedsiębiorstw i instytucji finansowych z tytułu instrumentów dłużnych (o zapadalności powyżej 1 roku), wyemitowanych łącznie na rynku krajowym i na rynkach zagranicznych na dzień 30 września 2013 r. stanowiło 7,6% nominalnego PKB. Uwarunkowania regulacyjne przede wszystkim związane z reformą systemu emerytalnego i z możliwością bezpośredniego członkostwa banków w rynku, mniejsza skłonność do ryzyka w sektorze bankowym, stworzenie przejrzystego rynku wtórnego oraz bieżąca edukacja inwestorów i emitentów stwarzają korzystne warunki do szybszego rozwoju rynku obligacji w Polsce.

TREASURY BONDSPOOT POLAND

Przedmiotem obrotu na rynku TBSP są skarbowe papiery wartościowe (obligacje i bony skarbowe). Co do zasady, do obrotu wprowadzane są wszystkie niedetaliczne obligacje skarbowe nominowane w złotych oraz bony skarbowe. Od 21 stycznia 2013 r. przedmiotem obrotu na rynku TBSP są również obligacje skarbowe nominowane w euro. W ramach rozwoju oferty na TBSP w 2013 r. wprowadzono skutkujący obniżką cen model opłat w zakresie transakcji rynku kasowego zawieranych przez market makerów, zmieniono zasady uczestnictwa uczestników posiadających status inwestora instytucjonalnego, przygotowano wdrożenie nowych funkcjonalności MidPrice i Striker Price.

W 2013 r. na rynku Treasury BondSpot Poland łączna wartość obrotu osiągnęła poziom 845 mld zł. Wartość obrotów w stosunku do roku 2012 spadła o 20,4%, co było m. in. następstwem odpływu globalnego kapitału w ślad za spodziewanym ograniczaniem ilościowych działań największych banków centralnych. Istotnym czynnikiem było również kształtowanie się cen obligacji na rynkach bazowych. Duży wpływ na poziom wartości obrotów na rynku obligacji miały dokonane zmiany dotyczące funkcjonowania systemu emerytalnego. Ogłoszone plany zmiany zasad funkcjonowania OFE spowodowały ograniczenie aktywności transakcyjnej tej grupy inwestorów instytucjonalnych, co miało swoje konsekwencje również dla kształtowania się obrotów w segmencie międzybankowym. Dodatkowo, w drugiej połowie roku Ministerstwo Finansów istotnie ograniczyło aktywność emisyjności na rynku pierwotnym, co również negatywnie wpłynęło na wartość obrotów na rynku wtórnym.

W 2013 r. przedmiotem obrotu na TBSP były głównie obligacje skarbowe (99,95% obrotu). Obrót bonami skarbowymi został czasowo zawieszony na rynku TBSP w związku z wygaśnięciem w sierpniu 2013 r. ostatniej serii bonów skarbowych i brakiem przetargów dla w/w instrumentów prowadzonych przez MF. Wyróżniając podział na transakcje rynku kasowego i warunkowe (typu BuySellBack/SellBuyBack oraz Repo Classic) w okresie sprawozdawczym ich udział w obrotach ogółem na TBSP kształtował się odpowiednio na poziomie 41,0% (346,7 mld zł) i 59,0% (498,2 mld zł).

Na dzień 31 grudnia 2013 r. łączna liczba uczestników rynku TBSP wyniosła 33 podmioty (banki, instytucje kredytowe i firmy inwestycyjne oraz jeden Otwarty Fundusz Emerytalny).

INNE INSTRUMENTY RYNKU KASOWEGO

Na rynku kasowym GPW, oprócz akcji i instrumentów dłużnych, notowane są także produkty strukturyzowane, certyfikaty inwestycyjne, warranty i certyfikaty funduszy typu ETF. Nowymi produktami wprowadzonymi do obrotu w 2013 r. były certyfikaty Twin Win, certyfikaty turbo wyemitowane przez ING Bank N.V. oraz certyfikaty odwrotnie zamienne na akcje PKO BP i KGHM.

łącznie na koniec 2013 r. w obrocie na GPW znajdowało się 550 produktów strukturyzowanych, 37 certyfikatów inwestycyjnych, 3 fundusze typu ETF i 72 warranty. Na koniec 2012 r. wartości te wynosiły odpowiednio: 343, 58, 3 i 68.

Liczba produktów strukturyzowanych, certyfikatów inwestycyjnych, funduszy ETF i warrantów notowanych na GPW w sztukach

	Stan na dzień 31 grudnia				
	2013	2012	2011	2010	2009
Produkty strukturyzowane (certyfikaty)	550	327	178	124	54
Produkty strukturyzowane (obligacje)	7	16	28	24	16
Certyfikaty inwestycyjne	37	58	60	58	50
Fundusze ETF	3	3	3	1	-
Warranty	72	68	90	-	-

Źródło: GPW

Wartość obrotów produktami strukturyzowanymi w 2013 r. wyniosła 280,7 mln zł, wobec 164,5 mln zł w 2012 r. Wartość obrotów certyfikatami inwestycyjnymi wyniosła w 2013 r. 53,3 mln zł (w 2012 r. 57,2 mln zł).

Wartość obrotów produktami strukturyzowanymi, certyfikatami inwestycyjnymi, funduszami ETF i warrantami w mln zł (transakcje sesyjne i pakietowe)

	Stan na dzień 31 grudnia				
	2013	2012	2011	2010	2009
Produkty strukturyzowane (certyfikaty i obligacje)	280,7	164,5	350,8	285,6	156,3
Certyfikaty inwestycyjne	53,3	57,2	169,1	107,3	104,1
Fundusze ETF	169,4	223,2	284,3	85,1	-
Warranty	2,1	0,2	0,6	-	-

Źródło: GPW

[1] Źródło: FESE; transakcje EOB – Electronic Order Book; spółki krajowe i zagraniczne; rynki regulowane i alternatywne
[2] Źródło: Thomson Reuters. Wartość obrotów sesyjnych (arkusz zleceń)